

**NATUURTOETS NIEUWBOUW-
PLAN DE KWAKEL ZUID TE
UITHOORN**

NATUURTOETS NIEUWBOUWPLAN DE KWAKEL ZUID TE UITHOORN

Uitgebracht aan: Phanos De Kwakel BV
De heer ing. E.M. Goes
Postbus 453
3990 GG Houten

Uitgebracht door: Aequator Groen & Ruimte bv
De Drieslag 25
8251 JZ Dronten

Contactpersoon: Suzanne Weterings
06-57934566

Auteur(s): Suzanne Weterings

Versie: Definitief

Datum: 1 juni 2010

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Leeswijzer	1
1.3	Methode	1
2	HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE SITUATIE	2
2.1	Huidige situatie	2
2.2	Toekomstige situatie	3
3	BESCHERMDE SOORTEN	5
3.1	Beschermde soorten in (de directe omgeving van) het plangebied	5
3.2	Toets Flora- en Faunawet	7
4	BESCHERMDE GEBIEDEN	9
4.1	Aanwezigheid beschermde gebieden	9
4.2	Toets Natuurbeschermingswet en regelgeving EHS	10
5	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	11
5.1	Beschermde soorten	11
5.2	Beschermde gebieden	11
	LITERATUUR	122
	BIJLAGE I: FLORA- EN FAUNAWET & RODE LIJSTEN	144
	BIJLAGE II: BESCHERMDE GEBIEDEN EN NATUURBESCHERMINGSWET	166
	BIJLAGE III: SOORTEN IN HET PLANGEBIED	188

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

De plannen van Phanos De Kwakel BV, gevestigd aan de Heemsteedseweg 26 te Houten voor de bouw van nieuwe woningen in het gebied de Kwakel Zuid ten zuiden van de Boterdijk te Uithoorn, vormen de aanleiding voor dit onderzoek.

Phanos De Kwakel BV is momenteel bezig met het ontwikkelen en plannen van een ruimtelijke ingreep. Het is in deze fase wettelijk verplicht om te beoordelen of de plannen in conflict zijn met de huidige wetgeving.

Doel van dit onderzoek is het bepalen of de bouw van de woningen in strijd is met de Natuurbeschermingswet, de Flora- en Faunawet en regelgeving omtrent de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De Flora- en Faunawet regelt de bescherming van plant- en diersoorten in Nederland. In bijlage I wordt uitleg gegeven over de Flora- en Faunawet en worden een aantal belangrijke verbodsbepalingen omschreven. Bijlage II geeft uitleg over de Natuurbeschermingswetgeving.

1.2 Leeswijzer

Het volgende hoofdstuk (hoofdstuk 2) beschrijft de huidige en de toekomstige situatie. Hoofdstuk 3 gaat over de, door de wet beschermde, plant- en diersoorten die mogelijk door de plannen worden beïnvloed. Het daaropvolgende hoofdstuk (hoofdstuk 4) beschrijft de effecten van de voorgenomen plannen ten aanzien van beschermde gebieden. Tenslotte worden in het laatste hoofdstuk (hoofdstuk 5) conclusies getrokken en aanbevelingen gedaan.

1.3 Methode

Om eventuele conflicten van de voorgenomen plannen met de wetgeving boven water te krijgen zijn er een aantal stappen doorlopen.

- De informatie over de voorgenomen plannen is verstrekt door de opdrachtgever.
- Met behulp van verspreidingsgegevens (literatuur en internet) is nagegaan welke door de wet beschermde plant- en diersoorten in de directe omgeving van het plangebied voorkomen.
- Vervolgens is er gedurende een veldbezoek op 17 mei 2010 achterhaald welke van bovengenoemde soorten relevant zijn.
- Daarnaast zijn er bronnen geraadpleegd over de ligging van beschermde gebieden.

2 HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE SITUATIE

2.1 Huidige situatie

Het plangebied (genaamd de Kwakel Zuid) is gelegen aan de Boterdijk te Uithoorn (zie foto 1 voor een indruk van het plangebied en figuur 1 voor de ligging). Op dit moment bestaat de beoogde bouwlocatie uit weilanden en kassen. In het midden van het plangebied loopt een sloot en in het plangebied staan een aantal bomen.

Het plangebied is gelegen aan de rand van een woonwijk en grenst aan weilanden.

Foto 1: Het plangebied gelegen ten zuiden van de Boterdijk te Uithoorn (Aequator Groen & Ruimte)

Figuur 1: De locatie van het plangebied. De Kwakel Zuid betreft het zuidelijk deel.

2.2 Toekomstige situatie

In het plangebied zullen woningen worden gerealiseerd met bijbehorende infrastructuur (zie figuur 2).

Figuur 2: Een indruk van de toekomstige situatie

Er worden ten behoeve van de plannen een tweetal sloten gedempt (zie figuur 3). De kassen worden gesloopt en de bomen in het plangebied zullen worden verwijderd. In het nieuwbouwpand wordt echter ook weer wateroppervlakte toegevoegd (zie figuur 2).

Figuur 3: De te dempen sloten (in blauw)

3 BESCHERMDE SOORTEN

3.1 Beschermde soorten in (de directe omgeving van) het plangebied

Er is door gebruik te maken van verspreidingsgegevens (zie literatuurlijst) achterhaald welke beschermde soorten in de (ruime) omgeving van het plangebied voorkomen. Met de omgeving van het plangebied wordt het uurhok (gebied van 5 x 5 km) bedoeld waarin het plangebied ligt, met ruime omgeving worden de aanliggende uurhokken (dus een gebied van 15 x 15 km) bedoeld. Gedurende een veldbezoek uitgevoerd op 17 mei 2010, is er vervolgens bepaald welke van de soorten uit de omgeving mogelijk geschikt leefgebied vinden in het plangebied (zie bijlage III).

Vogels

Gedurende het veldbezoek zijn er waarnemingen gedaan van wilde eenden, een merel, een vink, koolmezen, een fitis (op geluid) en een knobbel zwaan. Aangenomen wordt dat er vogels in het plangebied tot broeden komen.

Vleermuizen

Uit verspreidingsgegevens van vleermuizen (Janssen & Schaminée, 2008; Limpens *et al.*, 1997) blijkt dat er in de (ruime) omgeving van het plangebied 7 soorten vleermuizen voorkomen. Dit zijn de gewone dwergvleermuis, de gewone grootvleermuis, de laatvlieger, de meervleermuis, de rosse vleermuis, de ruige vleermuis en de watervleermuis. Mogelijk doet het plangebied dienst als foerageergebied voor enkele van deze soorten.

Vleermuizen maken om zich te oriënteren tijdens verplaatsing veelal gebruik van lijnvormige landschapselementen (zoals bomenrijen of huizenblokken). De bomenrijen in het plangebied kunnen mogelijk door vleermuizen gebruikt worden ter oriëntatie.

Vleermuizen verblijven met name in gebouwen en bomen. Soorten als de laatvlieger, de meervleermuis en de gewone dwergvleermuis zijn bijvoorbeeld typische bewoners van gebouwen (www.vleermuis.net). Ze vestigen zich dan vaak op voor de mens ontoegankelijke plekken. De kassen worden ten behoeve van de plannen verwijderd. Kassen vormen voor vleermuizen echter minder geschikte verblijfplaatsen (www2.minlnv.nl). Daarnaast wordt een schuur en aangrenzend een garage gesloopt. Deze gebouwen bieden naar verwachting geen mogelijkheden voor winter-, kraam-, zomer- en paarverblijven voor vleermuizen omdat de gebouwen enkelsteens zijn, er geen luiken en gevelbekleding aanwezig is. De garage heeft een golfplaten dak en in het dak van de schuur zijn naar verwachting geen mogelijkheden voor in- en uitvliegen van vleermuizen. Er zijn geen sporen van vleermuizen gevonden. Het gebouw (gelegen aan de Boterdijk), grenzend aan de kassen wordt eveneens gesloopt. Dit gebouw is enkelsteens en het dak heeft naar verwachting ook geen in- en uitvlieg mogelijkheden voor vleermuizen. Het dak is met piepschuim geïsoleerd. Ook hier zijn geen sporen van vleermuizen gevonden.

Er worden ten behoeve van de plannen een aantal bomen gekapt. Deze bomen zijn gedurende het veldbezoek onderzocht op holen en gaten. Deze zijn niet gevonden. Er wordt dan ook niet verwacht dat er zich in de bomen verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden.

Overige zoogdieren

In de ruime omgeving van het plangebied is het voorkomen bekend van de aardmuis, de bosmuis, de dwergmuis, de bunzing, de dwergspitsmuis, de gewone bosspitsmuis, de huisspitsmuis, het konijn, de rosse woelmuis, de veldmuis, de wezel en de woelrat (Broekhuizen *et al.*, 1992 & www.zoogdieratlas.nl). Volgens verspreidingsgegevens (Broekhuizen *et al.*, 1992 & www.zoogdieratlas.nl) komen er daarnaast in de directe omgeving egel, haas, hermelijn en mol voor. Het is te verwachten dat het plangebied geschikt leefgebied is voor enkele van deze licht beschermde soorten. Dit is bijvoorbeeld te verwachten voor de mol, de egel en de haas.

Waarnemingen uit het verleden geven blijk van het voorkomen van de middelzwaar beschermde eekhoorn in de ruime omgeving van het plangebied en de zwaar beschermde waterspitsmuis en noordse woelmuis in de directe omgeving van het plangebied (Broekhuizen *et al.*, 1992 & www.zoogdieratlas.nl).

Het leefgebied van de waterspitsmuis bestaat uit schoon, niet te voedselrijk water met relatief veel watervegetatie en ruige begroeiing op de oevers (Lange *et al.*, 2003). Waterkwaliteit is een belangrijke eis die de waterspitsmuis aan haar leefomgeving stelt (Van Laar, 1994; Greenwood *et al.*, 2002). De Noordse woelmuis komt voor in hoge vegetaties bestaande uit grasachtige planten en de soort geeft de voorkeur aan rietland, moeras, drassige hooilanden, vochtige duinvalleien en periodiek overstroomde terreinen (www.vzz.nl). Noordse woelmuizen komen eveneens voor op niet extensief gebruikte graslanden (Janssen & Schaminée, 2008). Het is niet aannemelijk dat een van beide zwaar beschermde muizensoorten geschikt leefgebied vinden in het plangebied.

Er worden ten behoeve van de plannen een aantal bomen gekapt. Dit heeft echter naar verwachting geen negatieve gevolgen voor de in de omgeving aanwezige populatie eekhoorns.

Vissen

Uit verspreidingsgegevens van vissen (www.ravon.nl) komt naar voren dat er in de (ruime) omgeving van het plangebied kleine modderkruipers, meervallen, rivierdonderpadden en bittervoorns zijn waargenomen. Kleine modderkruipers komen voor in sloten, beken, rivierarmen en meren en geven de voorkeur aan stilstaande en langzaam stromende wateren met voldoende waterplanten en voedselorganismen (www.minInv.nl). Sloten die bemest zijn en waarin zich weinig macrofauna en waterplanten bevinden, zijn onleefbaar voor kleine modderkruipers (Janssen & Schaminée, 2008). Ook voor de overige beschermde vissen hebben de voorgenomen plannen geen nadelige gevolgen.

Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens (www.ravon.nl) komen er in de omgeving van het plangebied ringslangen voor. Ringslangen foerageren in moerasgebieden, natte graslanden en broekbossen (www.natuurkalender.nl), in grotere wateren met een rijke oever- en onderwater vegetatiestructuur (www.ravon.nl). Het is niet te verwachten dat de soort geschikt gebied vindt in het plangebied.

Amfibieën

In de (ruime) omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van enkele licht beschermde amfibieën, zoals bruine kikker, gewone pad, middelste groene kikker, kleine watersalamander en meerkikker (www.ravon.nl). Het is de verwachting dat enkele van deze lichtbeschermde soorten geschikt leefgebied vinden in het plangebied. Dit is bijvoorbeeld te verwachten voor de bruine kikker en gewone pad.

Daarnaast komen de zwaar beschermde poelkikker en rugstreeppad in de (ruime) omgeving van het plangebied voor (www.ravon.nl). Poelkikkers komen voor in zwak zure, stilstaande wateren in bos- en heideterreinen op hogere zandgronden en in vennen, poelen en watergangen in hoogveengebieden en uiterwaarden (www.ravon.nl). De soort leeft in wateren met een rijke watervegetatie. Het water in het plangebied bevat vrijwel geen watervegetatie en ligt grotendeels in de schaduw. De rugstreeppad komt voor op zandige terreinen met hoge dynamiek, zoals duinen, uiterwaarden, opgespoten terreinen, heidevelden en akkers (www.ravon.nl). Er worden geen zwaar beschermde kikkers en salamanders in het plangebied verwacht.

Ongewervelde dieren

Uit verspreidingsgegevens van ongewervelde dieren (Smit, J.T. 2007; Huijbregts, 2004a, b & c) blijkt dat in de omgeving van het plangebied geen waarnemingen bekend zijn van beschermde insecten. Er zijn in de (ruime) omgeving van het plangebied eveneens geen waarnemingen van beschermde vlinders en libellen bekend (EIS-Nederland *et al.*, 2007).

Planten

Het plangebied bestaat uit weiland met een aantal veelvoorkomende plantensoorten, zoals paardenbloem, hondsdrif, kruipende boterbloem, scherpe boterbloem, heermoes, lidrus, witte dovenetel, veldzuring, herderstasje, pinksterbloem, zachte dravik, gestreepte witbol, gewone hoornbloem, veldzuring, ridderzuring, riet en smalle weegbree.

3.2 Toets Flora- en Faunawet

Vogels

Als de bouwwerkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd, zal dat leiden tot verstoring van de in de omgeving broedende (weide)vogels, wat strijdig is met artikel 11 van de Flora- en Faunawet. Het is dan ook van belang om met de werkzaamheden te beginnen buiten het broedseizoen van de weidevogels, om overtreding van artikel 11 te voorkomen.

Wanneer voor het broedseizoen gestart wordt met de werkzaamheden is het de verwachting dat er, vanwege de verstoring, geen broedvogels vestigen in het gebied. Indien er toch in het plangebied vogels tot broeden komen, moeten de werkzaamheden worden gestaakt tot na het broedseizoen. Het is daarom aan te raden om maatregelen te nemen die eventueel broeden voorkomen, zoals het afdekken van zandhopen en het direct afvoeren van materiaal.

Vleermuizen

Door de plannen verdwijnt mogelijk een gedeelte van geschikt foerageergebied voor vleermuizen. Aangezien er in de omgeving alternatief gebied overblijft, is het niet te verwachten dat vleermuizen hinder ondervinden van de bouwplannen.

De sloop van de gebouwen en de kap van de bomen hebben naar verwachting geen nadelige gevolgen voor verblijfplaatsen van vleermuizen.

De bomenrijen in het plangebied, die mogelijk door vleermuizen gebruikt worden ter oriëntatie, zullen (gedeeltelijk) verdwijnen. In figuur 1 is te zien dat er nieuwe bomenrijen worden aangepland. Naar verwachting zullen vleermuizen geen nadelige effecten ondervinden van het verdwijnen van (een gedeelte van) de bomenrijen. Er komen nieuwe bomenrijen voor in de plaats. Omdat vleermuizen met name op vliegroutes gevoelig zijn voor lichtverstoring, wordt geadviseerd om de verlichting van de woningen waar mogelijk dusdanig in te richten dat de verstoring in de richting van de (te planten) bomenrijen minimaal is.

Overige zoogdieren

Bij de herinrichting gaat mogelijk een deel van het leefgebied van enkele beschermde zoogdieren verloren. Er is voor deze soorten alternatief leefgebied in de omgeving aanwezig, zodat deze na verwezenlijking van de plannen opnieuw geschikt gebied kunnen vinden. Voor de licht beschermde soorten geldt daarnaast een vrijstelling van ontheffing voor ruimtelijke ontwikkeling en de plannen veroorzaken dan ook geen conflict met de wetgeving.

Vissen en amfibieën

Ten behoeve van de plannen zullen 2 sloten worden gedempt. Daarmee gaat potentieel leefgebied voor een aantal licht beschermde amfibieën verloren. Er komt echter ook weer wateroppervlakte bij. In de directe omgeving is een dermate groot oppervlakte goed bereikbaar biotoop aanwezig dat het negatieve effect op soorten verwaarloosbaar is. Wel verdient het aanbeveling bij het dempen vanaf één kant te beginnen, zodat eventueel aanwezige dieren een veilig onderkomen kunnen zoeken. Ook verdient het aanbeveling de sloot te dempen in de periode tussen 15 juli en 1 november, na de voortplantingsperiode en voor de winterrust van vissen en amfibieën.

4 BESCHERMDE GEBIEDEN

4.1 Aanwezigheid beschermde gebieden

Natura 2000

Er liggen binnen een straal van 3 kilometer van het plangebied geen Natura2000 gebieden. Er worden geen nadelige effecten verwacht op Natura2000 gebieden.

Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Het plangebied is geen onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur. Percelen grenzend aan het plangebied zijn wel onderdeel van de EHS (zie figuur 3). De EHS kent echter geen externe werking. Er worden geen nadelige effecten verwacht op de nabijgelegen EHS.

Nationale Landschappen

Het plangebied maakt onderdeel uit van een Nationaal Landschap. Binnen dergelijk gebied is ruimtelijke ontwikkeling toegestaan, mits de belangrijkste landschappelijke kwaliteiten niet worden aangetast.

Figuur 3: De ligging van de EHS (in groen, zie voor detail de kleine kaart) en het nationaal landschap (in oranje) ten opzichte van het plangebied (www.minInv.nl).

4.2 Toets Natuurbeschermingswet en regelgeving EHS

Gezien het feit dat er zich in de directe omgeving van het plangebied geen Natura 2000 gebieden bevinden, het gegeven dat het plangebied geen onderdeel uitmaakt van de EHS en rekeninghoudend met de aard van de plannen, treden er naar verwachting geen conflicten op met de Natuurbeschermingswet.

5 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

5.1 Beschermden soorten

- Door de bouw van de woningen gaat potentiële broedgelegenheid voor (weide)vogels verloren. Er is in de omgeving voldoende alternatief gebied aanwezig.
- De bouwwerkzaamheden dienen buiten het broedseizoen aan te vangen om mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en Faunawet te voorkomen. In grote lijnen loopt het broedseizoen van half maart tot half juli.
- De te slopen gebouwen en kassen bieden naar verwachting geen mogelijkheden voor winter-, kraam-, zomer- en paarverblijven voor vleermuizen.
- Ten aanzien van vleermuizen wordt geadviseerd om eventuele lichtuitstraling in de richting van de (te planten) bomenrijen te minimaliseren.
- Omdat de kans groot is dat er in de sloten enkele licht beschermden soorten amfibieën voorkomen dient het dempen van sloten bij voorkeur tussen 15 juli en 1 november te gebeuren.
- Daarnaast wordt het aangeraden bij het dempen vanaf één kant te beginnen, zodat dieren de mogelijkheid hebben uit te wijken naar ander geschikt gebied.

5.2 Beschermden gebieden

Er worden ten opzichte van beschermden gebieden geen conflicten verwacht met de Natuurbeschermingswet en de regelgeving omtrent de EHS.

LITERATUUR

- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen (eds.)
 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Bruyne, R. de 2004. Nauwe korfslak *Vertigo angustior* Jeffreys 1830, gebaseerd op gegevens tot het jaar 2002. EIS Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- EIS-Nederland, De Vlinderstichting & Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2007.
 Waarnemingenverslag dagvlinders, libellen en sprinkhanen. EIS-Nederland, Leiden / De Vlinderstichting, Wageningen / Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, Assen. Greenwood, A. Churchfield, S. & C. Hickey 2002. Geographical distribution and habitat occurrence of the water shrew (*Neomys fodiens*) in the Weald of South-East England. *Mammal Review* 32:40-50.
- Greenwood, A., S. Churchfield. & C. Hickey 2002. Geographical distribution and habitat occurrence of the water shrew (*Neomys fodiens*) in the Weald of South-East England. *Mammal Review* 32:40-50.
- Huijbregts, H. 2004a. Gestreepte waterroofkever *Graphoderus bilineatus* (Degeer, 1774). – EIS - Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- Huijbregts, H. 2004b. Heldenbok *Cerambyx cerdo* Linnaeus, 1758. – EIS - Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- Huijbregts, H. 2004c. Juchtleerkever *Osmoderma eremita* (Scopoli, 1763). – EIS - Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- Kalkman, V.J. 2004. Zeggekorfslak *Vertigo moulinsiana* (Dupuy, 1849). – EIS - Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- Laar, V. van 1994. Habitatieisen van de waterspitsmuis. In: Wansink, D. & W. Lanting (ed.). Zoogdieren langs de waterkant: verslag van een symposium gehouden op 5 maart 1994. Uitgave van de Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming en de Dienst Weg- en Waterbouwkunde van Rijkswaterstaat.
- Lange, R., P. Twisk, A. van Winden & A. van Diepenbeek 2003. Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, De Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Utrecht.
- Limpens, H.J.G.A., K. Mostert & W. Bongers (eds.) 1997. Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Ministerie van LNV. 2005. Algemene handreiking natuurbeschermingswet 1998. Ministerie van LNV, Den Haag.
- Smit, J.T. 2007. Actuele en potentiële verspreiding van het vliegend hert in Nederland. – EIS - Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- Timmermans, G., R. Lipmann, M. Melchers & H. Holsteijn 2004. De Gewone rivierkreeft *Astacus astacus* (Linnaeus, 1758). – EIS - Nederland, www.naturalis.nl/eis.

Internetsites

- www.vleermuis.net
- www.minInv.nl
- www2.minInv.nl
- www.wetten.overheid.nl
- www.ravon.nl
- www.zoogdiervereniging.nl
- www.zoogdieratlas.nl

BIJLAGE I: FLORA- EN FAUNAWET & RODE LIJSTEN

1. Uitleg over de Flora- en Faunawet (minInv.nl)

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en Faunawet in werking. De wet, waarin EU-richtlijnen voor de bescherming van soorten en het internationale CITES-verdrag voor de handel in bedreigde soorten zijn opgenomen, regelt de bescherming van plant- en diersoorten in Nederland.

Doel

Het doel van de wet is het behouden en beschermen van in het wild levende plant- en diersoorten, waarbij het “nee tenzij” principe als uitgangspunt dient. Alle activiteiten die een negatieve invloed hebben op beschermde plant- en diersoorten zijn dus verboden. Van dit verbod kan onder voorwaarden worden afgeweken.

Verbodsbepalingen (wetten.overheid.nl)

Het is verboden:

- Planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (Artikel 8).
- Dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (Artikel 9).
- Dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten (Artikel 10).
- Nesten, hollen, of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (Artikel 11).
- Eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen (Artikel 12).

Zorgplicht

De zorgplicht houdt in dat menselijke activiteiten niet nadelig mogen zijn voor zowel beschermde als niet beschermde plant- en diersoorten en is dus altijd van toepassing. Wanneer het niet mogelijk is om negatieve gevolgen te voorkomen, dienen de gevolgen beperkt te worden of ongedaan gemaakt te worden.

Beschermde leefomgeving

Het is, middels de Flora- en Faunawet, voor provincies mogelijk om plaatsen aan te wijzen die dienen als beschermde leefomgeving. Hierdoor kunnen plaatsen die belangrijk zijn voor het voortbestaan van plant- en/ of diersoorten worden beschermd.

Bescherming via 3 categorieën (zie bijlage III)

Of een soort voor bescherming in aanmerking komt hangt onder andere af van de mate waarin de soort met uitsterven bedreigd is en de zeldzaamheid. Vogelsoorten zijn niet in de tabellen opgeno-

men omdat de lijst erg lang zou worden, aangezien alle vogelsoorten (m.u.v. exoten) in Nederland beschermd zijn. Plant- en diersoorten worden beschermd aan de hand van 3 tabellen:

- **Tabel 1**
In deze tabel staan de licht beschermde soorten. Het betreft met name beschermde, maar algemeen voorkomende soorten. Voor de soorten in deze tabel is vrijstelling mogelijk. Het verlenen van vrijstelling doet geen afbreuk aan de huidige, gunstige staat van instandhouding. Er dient echter voor deze soorten wel rekening te worden gehouden met de zorgplicht.
- **Tabel 2**
In deze tabel staan de middelzwaar beschermde soorten. Voor de soorten in tabel 2 geldt een vrijstelling wanneer wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode. De vereiste gedragscode moet ter goedkeuring zijn ingediend bij het ministerie van LNV. In de gedragscode wordt aangegeven hoe werkzaamheden worden uitgevoerd zodanig dat schade aan soorten geminimaliseerd wordt. Als er geen gedragscode is, moet bij overtreding een ontheffing worden aangevraagd.
- **Tabel 3**
In deze tabel staan de zwaar beschermde soorten. Wanneer verbodsbepalingen worden overtreden dient een ontheffing te worden aangevraagd. Deze wordt volgens een uitgebreide toetsing beoordeeld, waarbij wordt nagegaan of de ingreep afbreuk doet aan de huidige, gunstige staat van instandhouding, of er alternatieven zijn en of er sprake is van een in de wet genoemd belang.

Vogels

Alle vogels, met uitzondering van exoten, zijn in Nederland beschermd. Het is dan ook verboden om werkzaamheden uit te voeren waarbij vogels gedood of verontrust worden, of waarbij nesten of verblijfplaatsen worden verstoord. Het is verboden om gedurende het broedseizoen activiteiten te ondernemen die een negatief effect hebben op broedvogels.

2. Rode Lijsten (www.minInv.nl)

Op de Rode Lijsten staan soorten die zich in Nederland voortplanten. Het gaat daarbij om soorten die speciale aandacht nodig hebben om te voorkomen dat ze met uitsterven bedreigd raken. De Rode Lijsten hebben een signaleringsfunctie en ze hebben geen juridische status. Soorten die op de Rode Lijst staan hebben niet per definitie een beschermingsstatus. Daarvoor is opname onder de Flora- en Faunawet nodig. De soorten worden verdeeld in 8 categorieën:

- Uitgestorven op wereldschaal
- In het wild uitgestorven op wereldschaal
- Verdwenen uit Nederland
- In het wild verdwenen uit Nederland
- Ernstig bedreigd
- Bedreigd
- Kwetsbaar
- Gevoelig

BIJLAGE II: BESCHERMDE GEBIEDEN EN NATUURBESCHERMINGSWET

Door waardevolle natuurgebieden te beschermen kunnen bijzondere plant- en diersoorten in Nederland beter overleven. Gebiedsbescherming betekent dat gebieden met bijzondere natuurwaarden wettelijk beschermd zijn.

Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Het ministerie van LNV heeft in 1990 de EHS geïntroduceerd. Het doel van de Ecologische Hoofdstructuur is de instandhouding en ontwikkeling van natuurgebieden en de daarin voorkomende soorten. Het bestaat uit een netwerk van natuurgebieden in Nederland. De EHS is opgebouwd uit bestaande gebieden, zoals de Veluwe, en wordt uitgebreid met de ontwikkeling van nieuwe natuur. Variatie in verschillende typen natuur zijn daarbij belangrijk. Om verschillende typen natuur te verbinden wordt gebruik gemaakt van bijvoorbeeld ecoducten en faunapassages.

Binnen de EHS zijn geen ingrepen mogelijk. Alleen bij groot maatschappelijk belang kan het Rijk de functie natuur laten wijken voor andere functies.

Natura 2000

De Natura 2000 is een netwerk van natuurgebieden in Europa en vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Het doel van Natura 2000 is de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die in Europa van belang zijn. Een aantal gebieden in Nederland zijn van internationaal belang, zoals bijvoorbeeld de Waddenzee. Daarnaast heeft Nederland de verantwoordelijkheid voor bijvoorbeeld de Noordse woelmuis, aangezien deze soort alleen in Nederland voorkomt. Voor het overleven van deze soort zijn onder andere de Natura 2000 gebieden "Grote Wielen" in Friesland belangrijk.

Nationale Parken

Er zijn in Nederland 20 Nationale Parken. Een Nationaal Park is een aaneengesloten gebied van minimaal 1000 hectare en geselecteerd vanwege de voor Nederland bijzondere natuurwaarde. Bijna alle Nationale Parken zijn onderdeel van Natura 2000 en/ of de EHS.

Nationale Landschappen

Er zijn in Nederland 20 Nationale Landschappen. Deze gebieden zijn uniek door de combinatie van cultuurhistorische en natuurlijke elementen. Behoud, beheer en versterking van landschap, natuur en cultuurhistorie is belangrijk. In Nationale Landschappen wordt gewoond en gewerkt en het zijn daarom geen beschermde natuurgebieden. Binnen een Nationaal Landschap zijn ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk, mits de belangrijkste landschappelijke kwaliteiten niet worden aangetast.

Binnen de Nationale Landschappen liggen natuurgebieden die onderling verbonden zijn door bijvoorbeeld singels en beken. Het netwerk heeft een hoge natuurwaarde en is een mooi aanvulling op de EHS. Een aantal soorten, zoals een aantal weidevogels, is in sterke mate afhankelijk van deze cultuurlandschappen.

Wetlands

De wetlands en de plant- en diersoorten die in de wetlands voorkomen worden beschermd door het Ramsar Verdrag. In dat Verdrag uit 1971 worden wetlands omschreven als: “waterrijke gebieden, moerassen, vennen, veen- of plasgebieden, natuurlijk of kunstmatig, met stilstaand of stromend water, zoet, brak, of zout, met inbegrip van zeewater, waarvan de diepte bij eb niet meer is dan 6 meter.” Wetlands hebben belangrijke functies voor de natuur, zoals:

- Vanwege de ligging zijn ze belangrijk voor vele trekvogels;
- Ze dienen als kraamkamer voor vissen en andere zeedieren;
- Ze zijn belangrijk voor de mens (visserij, recreatie, scheepvaart, etc.).

In Nederland ligt circa een miljoen hectare aan wetlands. Alle wetlands die zijn aangemeld bij het Ramsar bureau zijn door Nederland ook aangewezen als Natura 2000 gebied en vallen daardoor onder de Natuurbeschermingswet 1998.

Natuurwetgeving

Om de Natura 2000 gebieden in stand te houden en te kunnen beschermen is het nodig dit wettelijk te onderbouwen. De natuurbeschermingswet 1998 regelt de bescherming van natuurgebieden in Nederland. De wet is op 1 oktober 2005 in werking getreden. Hierdoor zijn de internationale verplichtingen uit de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn en diverse verdragen in de nationale regelgeving veranderd. Werkzaamheden die negatieve effecten hebben op Natura 2000 gebieden zijn verboden, tenzij de provincie vergunning verleent.

Voor alle Natura 2000 gebieden dient een aanwijzingsbesluit te worden opgesteld, waarin is opgenomen wat de instandhoudingsdoelen zijn. Op basis van deze doelen worden beheersplannen ontwikkeld.

Onderzoek is noodzakelijk om na te gaan of werkzaamheden in en rondom Natura 2000 gebieden negatief effect hebben op instandhoudingsdoelen of de kwalificerende waarden van het gebied. Op de vraag of er een significant negatief effect bestaat zijn 3 antwoorden mogelijk:

1. Er is zeker geen negatief effect. Er is dan ook geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig.
2. Er is mogelijk een negatief effect, maar dit is zeker niet significant. In dat geval volstaat een verslechterings- of verstoringstoets.
3. Er is kans op een significant negatief effect. Vergunningverlening is daarbij aan de orde en een passende beoordeling is noodzakelijk.

BIJLAGE III: SOORTEN IN HET PLANGEBIED
Tabel 1: Licht beschermde soorten

Soort	Rode Lijst (2004)	Ruime omgeving *	Omgeving **	Plangebied mogelijk geschikt
ZOOGDIEREN				
Aardmuis				
Bosmuis				
Dwergmuis				
Bunzing				
Dwergspitsmuis				
Egel				
Gewone bosspitsmuis				
Haas				
Hermelijn				
Huisspitsmuis				
Konijn				
Mol				
Ondergrondse woelmuis				
Ree				
Rosse woelmuis				
Tweekleurige bosspitsmuis				
Veldmuis				
Vos				
Wezel				
Woelrat				
AMFIBIEN				
Bruine kikker				
Gewone pad				
Middelste groene kikker				
Kleine watersalamander				
Meerkikker				
MIEREN				
Behaarde rode bosmier				
Kale rode bosmier				
Stronkmier				
Zwartrugbosmier				
SLAKKEN				
Wijngaardslak				
VAATPLANTEN				
Aardaker				
Akkerklokje				
Brede wespenorchis				
Breed klokje				
Dotterbloem				
Gewone vogelmelk				
Grasklokje				
Grote kaardenbol				
Kleine maagdenpalm				
Knikkend vogelmelk				
Koningsvaren				
Slanke sleutelbloem				
Zwanebloem				

Tabel 2: Middelzwaar beschermde soorten

Soort	Rode Lijst (2004)	Ruime omgeving *	Omgeving **	Plangebied mogelijk geschikt
ZOOGDIEREN				
Damhert	R			
Edelhert				
Eekhoorn				
Grijze zeehond	R			
Grote bosmuis	R			
Steenmarter				
Wild zwijn				
AMFIBIEN				
Alpenwatersalamander				
REPTIELEN				
Levendbarende hagedis				
DAGVLINDERS				
Moerasparel-moervlinder	R			
Vals heideblauwtje	R			
VISSEN				
Bermpje				
Kleine modderkruiper				
Meerval				
Rivierdonder-pad				
VAATPLANTEN				
Aangebrande orchis	R			
Aapjesorchis	R			
Bergklokje				
Bergnachtorchis	R			
Bijenorchis				
Blaasvaren	R			
Blauwe zeedistel				
Bleek bosvogeltje	R			
Bokkenorchis	R			

Tabel 2: Middelzwaar beschermde soorten (rest)

Soort	R			
Brede orchis	R			
Bruinrode wespenorchis	R			
Daslook				
Dennenorchis	R			
Duitse gentiaan	R			
Franjgentiaan	R			
Geelgroene wespenorchis	R			
Gele helmblom				
Gevlekte orchis	R			
Groene nachtorchis	R			
Groensteel	R			
Grote keverorchis	R			
Grote muggenorchis	R			
Gulden sleutelbloem	R			
Harlekijn	R			
Herfstschroeforchis	R			
Hondskruid	R			
Honingorchis	R			
Jeneverbes	R			
Klein glaskruid				
Kleine keverorchis	R			
Kleine zonnedauw	R			
Klokjesgentiaan	R			
Kluwenklokje	R			
Koraalwortel	R			
Kruisbladgentiaan	R			
Lange ereprijs				
Lange zonnedauw	R			
Mannetjesorchis	R			
Maretak				
Moeraswespenorchis	R			
Muurbloem	R			
Parnassia	R			
Pijlscheefkelk	R			
Poppenorchis	R			
Prachtklokje				
Purperorchis	R			
Rapunzelklokje	R			
Rechte driehoeksvaren	R			
Rietorchis				
Ronde zonnedauw	R			
Rood bosvogeltje	R			
Ruig klokje				
Schubvaren	R			
Slanke gentiaan	R			
Soldaatje				
Spaanse ruiter	R			
Steenanjer	R			
Steenbreekvaren				
Stengelloze sleutelbloem	R			
Stengelomvattend havikskruid	R			
Stijf hardgras	R			
Tongvaren				
Valkruid	R			
Veenmosorchis	R			
Veldgentiaan	R			
Veldsalie	R			
Vleeskleurige orchis	R			
Vliegenorchis	R			
Vogelnestje	R			
Voorjaarsadonis				
Wantsenorchis	R			
Waterdrieblad	R			
Weideklokje	R			
Welriekende nachtorchis	R			
Wilde gagel	R			
Wilde herfsttijloos				
Wilde kievitsbloem	R			
Wilde marjolein				
Wit bosvogeltje	R			
Witte muggenorchis	R			
Zinkviooltje	R			
Zomerlokje	R			
Zwartsteel				
KEVERS				
Vliegend hert				
KRĒEFTACHTIGEN				
Rivierkreeft				

Tabel 3: Zwaar beschermde soorten
A) Soorten Bijlage I (AMvB)

Soort	Rode Lijst (2004)	Ruime omgeving *	Omgeving **	Plangebied mogelijk geschikt
ZOOGDIEREN				
Das				
Boommarter	R			
Eikelmuis	R			
Gewone zeehond	R			
Veldspitsmuis	R			
Waterspitsmuis	R			
AMFIBIEN				
Vinpootsalamander	R			
Vuursalamander	R			
REPTIELEN				
Adder	R			
Hazelworm	R			
Ringslang	R			
VISSSEN				
Beekprik	R			
Bittervoorn	R			
Elrits	R			
Gestippelde alver	R			
Grote modderkruiper	R			
Rivierprik				
DAGVLINDERS				
Bruin dikkopje	R			
Dwergblauwtje	R			
Dwergdikkopje	R			
Groot geaderd witje	R			
Grote ijsvogelvlinder	R			
Heideblauwtje	R			
Iepepage	R			
Kalkgrasland-dikkopje	R			
Keizersmantel	R			
Klaverblauwtje	R			
Purperstreep-parelmoervlinder	R			
Rode vuurvlinder	R			
Tweekleurig hooibeestje	R			
Veenbes-parelmoervlinder	R			
Veenhooibeestje	R			
Veld-parelmoervlinder	R			
Woud-parelmoervlinder	R			
Zilvervlek	R			
PLANTEN				
Groot zeegras	R			

* Binnen 15 x 15 km

** Binnen 5 x 5 km

B) Soorten bijlage IV (Habitat Directive)

Soort	Rode Lijst (2004)	Ruime omgeving *	Omgeving **	Plangebied mogelijk geschikt
ZOOGDIEREN				
Baardvleermuis				
Bechstein's vleermuis	R			
Bever	R			
Bosvleermuis				
Brandt's vleermuis	R			
Bruinvis	R			
Euraziatische lynx				
Franjestaart	R			
Gewone dolfin				
Gewone dwergvleermuis				
Gewone grootoorvleermuis				
Grijze grootoorvleermuis	R			
Grote hoefijzerneus				
Hamster	R			
Hazelmuis	R			
Ingekorven vleermuis	R			
Kleine dwergvleermuis				
Kleine hoefijzerneus	R			
Laatvlieger				
Meervleermuis				
Mopsvleermuis				
Noordse woelmuis	R			
Otter	R			
Rosse vleermuis				
Ruige dwergvleermuis				
Tuimelaar	R			
Tweekleurige vleermuis				
Vale vleermuis	R			
Watervleermuis				
Wilde kat				
Witflankdolfijn				
Witsnuitdolfijn				
REPTIELEN & AMFIBIEN				
Boomkikker	R			
Geelbuikvuurpad	R			
Heikikker	R			
Kamsalamander	R			
Knoflookpad	R			
Poelkikker	R			
Rugstreppad				
Vroedmeesterpad	R			
REPTIELEN				
Gladde slang	R			
Muurhagedis	R			
Zandhagedis	R			
VLINDERS				
Donker pimpernelblauwtje	R			
Grote vuurvlinder	R			
Pimpernelblauwtje	R			
Tijmblauwtje	R			
Zilverstreep-hooibeestje	R			
LIBELLEN				
Bronslibel				
Gaffellibel	R			
Gevlekte witsnuitlibel	R			
Groene glazenmaker	R			
Noordse winterjuffer	R			
Oostelijke witsnuitlibel	R			
Rivierrombout	R			
Sierlijke witsnuitlibel	R			
VISSSEN				
Houting				
Steur	R			
PLANTEN				
Drijvende waterweegbree	R			
Groenknoororchis	R			
Kruipend moeras-scherm	R			
Zomerschroeforchis	R			
KEVERS				
Brede geelrand-waterroofkever				
Gestreepte waterroofkever				
Heldenbok				
Juchtleerkever				
WEEKDIEREN				
Bataafse stroommos-sel	R			
Platte schijfhoren	R			